

Sundheds- og Ældreministeriet og Kirkeministeriet frifundet i sag om retten til religionsudøvelse. 15-03-2017

Østre Landsret har den 15. marts 2016 afsagt dom i to sager vedrørende retten til religionsudøvelse.

En dansk religiøs bevægelse søgte i 2014 de danske sundhedsmyndigheder om dispensation fra lovgivningen om euforiserende stoffer. Bevægelsen søgte endvidere Kirkeministeriet om at blive godkendt som menighed her i landet.

Bevægelsen ønskede at få tilladelse til at importere ayahuasca vin med henblik på anvendelse som sakramente i forbindelse med bevægelsens religiøse ritualer. Ayahuasca vin indeholder stoffet DMT, der er omfattet af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Ved afgørelse af 8. januar 2015 afslog Sundheds- og Ældreministeriet at tillade, at bevægelsen kunne importere ayahuasca vin, og ved afgørelse af 27. januar 2015 meddelte Kirkeministeriet afslag på at godkende bevægelsen som menighed her i landet.

Østre Landsret fandt, at Sundheds- og Ældreministeriets og Kirkeministeriets afgørelser ikke strider mod Danmarks internationale forpligtelser til at beskytte individers religionsfrihed.

Landsrettens begrundelse lyder således:

Afgørelsen af 8. januar 2015 fra Sundheds- og Ældreministeriet, tidligere Ministeriet for Forebyggelse og Sundhed

Ved afgørelsen afslog ministeriet at meddele sagsøgeren dispensation fra § 3, stk. 1, i bekendtgørelse om euforiserende stoffer med henblik på at

kunne indføre ayahuasca-vin, der ubestridt indeholder DMT, til Danmark.

DMT er optaget på bilag 1, liste B, nr. 70, til bekendtgørelsen om euforiserende stoffer. DMT må derfor kun anvendes i medicinsk eller videnskabeligt øjemed, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1. Bekendtgørelsen er udstedt blandt andet med hjemmel i lov om euforiserende stoffer § 2, stk. 1, hvorefter sundheds- og ældreministeren er bemyndiget til at bestemme, at stoffer, herunder stofgrupper, som efter internationale vedtagelser eller efter Sundhedsstyrelsens skøn frembyder fare i anledning af de euforiserende egenskaber, som stofferne har eller antages at have, her i landet kun må anvendes i medicinsk eller videnskabeligt øjemed.

DMT er endvidere optaget på liste I til FN's konvention om psykotrope stoffer. Det følger af konventionens artikel 2, at optagelse af stoffer på psykotrop-konventionens liste sker på baggrund af en indstilling fra en verdenssundhedsorganisation. I den 17. rapport fra WHO Expert Committee on Drug Dependence, 1970, s. 15, er DMT klassificeret i "Group (a)". Euforiserende stoffer omfattet af denne gruppe er af WHO "... recommended for control because their liability to abuse constitute an especially serious risk to public health and because they have very limited, if any, therapeutic usefulness."

Af Sundhedsstyrelsens udaterede indstilling om "grupper af stoffer på bekendtgørelsen om euforiserende stoffer" fremgår på tilsvarende vis, at indtagelse af stoffer under tryptamin-gruppen, hvorunder DMT hører, indebærer en risiko for forgiftning med kramper og bevidstløshed og for psykotiske symptomer med hallucinationer.

På denne baggrund findes det ubetænkeligt at lægge til grund, at begrænsningen af anvendelsen af DMT til medicinske eller videnskabelige formål er begrundet i, at indtagelse heraf kan udgøre en alvorlig risiko for sundheden og for den offentlige orden. De af sagsøgeren fremlagte videnskabelige undersøgelser kan i den forbindelse ikke føre til et andet resultat. Der henvises herved også til det af Retslægerådet i udtalelsen af 25. juni 2015 anførte.

Sundheds- og Ældreministeriets afgørelse indebærer, at sagsøgeren ikke lovligt kan anvende ayahuasca-vin ved udøvelsen af Santo Daimes ritualer. Landsretten finder, at dette isoleret set udgør et væsentligt indgreb i sagsøgerens frihed til at udøve sin religion gennem "gudstjeneste".

Da begrænsningen i anvendelsen af DMT som anført ovenfor er foreskrevet ved lov og er begrundet i, at indtagelse af DMT kan udgøre en alvorlig risiko for sundheden og for den offentlige orden, finder landsretten imidlertid, at indgrebet i sagsøgerens frihed til at udøve sin religion er et nødvendigt og proportionalt indgreb i et demokratisk samfund, og at indgrebet derfor ikke strider mod Danmarks internationale forpligtelser til at anerkende retten til religionsfrihed, hverken i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9 eller i FN's konvention om borgerlige og civile rettigheder artikel 18.

Ministeriets afgørelse angår hvilke stoffer, der på grund af deres virkninger kun må anvendes i medicinsk eller videnskabelig øjemed, og vedrører dermed et anliggende, der ikke berøres af Danmarks EU-retlige forpligtelser. EU-statsborgeres adgang til Danmark i henhold til reglerne om den frie bevægelighed reguleres ikke af afgørelsen. Afgørelsen har karakter af en generel regulering af adgangen til at anvende euforiserende stoffer, som gælder for enhver her i landet, og som ikke i praksis rammer statsborgere fra andre EU-stater hårdere eller oftere end danske statsborgere. Som følge heraf udgør afgørelsen ikke en restriktion for den frie bevægelighed. Herefter finder landsretten ikke, at Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder finder anvendelse i forhold til Sundheds- og Ældreministeriets afgørelse, jf. Charterets artikel 51.

Det er i øvrigt under sagen ubestridt, at indførelse af ayahuasca-vin til Danmark til religiøst brug kræver, at Sundheds- og Ældreministeriet i medfør af § 28 i bekendtgørelse om euforiserende stoffer meddeler dispensation hertil, hvorfor landsretten ikke har fundet anledning til at tage særskilt stilling til, om et forbud mod ayahuasca-vin er omfattet af

Danmarks internationale forpligtelser efter FN's konvention om psykotrope stoffer.

Landsretten frifinder herefter Sundheds- og Ældreministeriet for de af sagsøgeren nedlagte påstande.

Afgørelsen af 27. januar 2015 fra Kirkeministeriet, tidligere Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

Ministeriets godkendelse af trossamfund og menigheder sker med henblik på, at præster eller lignende autoriteter kan få bemyndigelse til at foretage vielser efter ægteskabsloven med borgerlig gyldighed. En afgørelse om godkendelse indebærer uddelegering af retten til at forrette vielser og en prøvelse af, om uddelegeringen ud fra objektive kriterier sker på en forvaltningsretlig forsvarlig måde. Af Kirkeministerens svar på spørgsmål 12 i forbindelse med Folketingets behandling af ægteskabsloven (Folketingstidende 1968-69, tillæg B, sp. 1927-30) fremgår en række krav, som et trossamfund eller en menighed skal opfylde for at blive godkendt. Det fremgår blandt andet: "Det vil naturligvis tillige blive påset, at der i trossamfundet intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden."

Ministeriet skulle herefter, i overensstemmelse med ministerens svar på spørgsmål 12 under folketingsbehandlingen, blandt andet vurdere, om sagsøgerens ritualer strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

Det er ubestridt, at det uden tilladelse er ulovligt at indføre ayahuasca-vin i Danmark, og Sundheds- og Ældreministeriet havde i afgørelse af 8. januar 2015 meddelt afslag på dispensation. Landsretten finder, uanset det af sagsøgeren anførte, ikke, at ministeriet (nu Kirkeministeriet) havde hjemmel til at ændre denne afgørelse.

Ved brev af 14. januar 2015 anmodede ministeriet sagsøgeren om at oplyse, om sagsøgeren fortsat agtede at anvende ayahuasca-vin i forbindelse med religiøse ritualer, eller om sagsøgeren som følge af Sundheds- og Ældreministeriets afgørelse af 8. januar 2015 ville undlade

at indføre og anvende ayahuasca-vin. Sagsøgeren svarede ikke klart på dette, men anførte i brev af 20. januar 2015, at det fortsat var afgørende for deres religionsudøvelse, at det anerkendes, at sagsøgeren har ret til at anvende ayahuasca-vin som en del af deres religiøse ritualer. I brev af 6. februar 2015 anførte ministeriet, at det ville genoptage sagen, hvis sagsøgeren indsendte en utvetydig erklæring om ikke at ville importere og anvende ayahuasca-vin. Sagsøgeren indsendte ikke en sådan erklæring. På denne baggrund finder landsretten det berettiget, at ministeriet lagde til grund, at sagsøgeren fremover vil importere og anvende ayahuasca-vin og dermed overtræde lovgivningen om euforiserende stoffer, hvilket vil være i strid med sædeligheden eller den offentlige orden.

Landsretten finder ikke, at ministeriets afslag på at godkende sagsøgeren som menighed i sig selv udgør et indgreb i sagsøgerens frihed til at udøve sin religion. Afgørelsen indebærer ikke en vurdering af eller en indskrænkning i sagsøgerens religionsudøvelse, herunder friheden til at udøve sin religion gennem "gudstjeneste". Der foreligger derfor ikke et indgreb i sagsøgerens religionsfrihed eller en overtrædelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Landsretten frifinder herefter Kirkeministeriet for de af sagsøgeren nedlagte påstande.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til pressekontaktdommer, landsdommer Katja Høegh (telefon 99 68 65 12 eller 41 25 90 31).

Anmodning om udskrift af dommen skal rettes til Regnskab@oestrelandsret.dk. For udskriften skal betales 175 kr. Læs mere på www.oestrelandsret.dk.